VERSLAG van de vergadering van de Financiële Audit Commissie van 19 november 2018 in het Provincie-huis van Utrecht

Voorzitter:
Drs. J. Germs

Aanwezig:
De heer D. Straat (gedeputeerde), mr. B.M.H. de Brey, MBA (VVD), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M.J. de Droog, MSc. RA, (D66), ir. H.P. van Essen (GroenLinks), mr.drs. M.C.J. Groothuizen (D66), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), ir. H. IJssennagger (PVV), mw. drs. N.A. Krijgsman (PvdA), mw. H.M. Lejeune-Koster (PvdA), drs. P.E.B. van Ojen (SGP) en de heer W.G.J. Wijntjes RA (CDA);

Van ambtelijke zijde aanwezig:
Drs. T.J. Dorst (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

---

1. OPENING EN ALGEMEEN

De voorzitter heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder verwelkomt hij EY.

1.1 Opening

De vergadering wordt geopend. .

1.2 Agenda

Op verzoek van een aantal fracties zal bij agendapunt 2.1 eerst afzonderlijk met de accountant worden gesproken. GS schuiven daarna aan.
Voorts heeft zich een inspreker aangemeld.

1.3 Mededelingen

Naar aanleiding van de peiling in de vorige auditcommissie vergadering over 'onvoorzien onvoorzien' hebben GS aangegeven dat de interpretatie van de heer Wijntjes correct is: "De post onvoorzien van een project kan bestaan uit twee componenten: een deel dat beheerd wordt door de projectleiding (onvoorzien) en een deel dat bestemd is voor mogelijke politieke sturing (onvoorzien –onvoorzien). De post onvoorzien is onderdeel van het goedgekeurde projectbudget (dus beide mogelijke componenten). Hierdoor staat de rechtmatigheid niet ter discussie van de post O-O".
De commissie kan zich in deze definitie vinden.

1.4 Conceptverslag d.d. 1 oktober 2018

Akkoord.

1.5 Rondvraag

Er zijn geen vragen aangemeld.

1.6 Termijnagenda

De heer Van Essen memoreert dat hij de vorige keer niet in de vergadering aanwezig was. Vandaag kwamen er in de commissievergadering MME extra risicoreserveringen langs. In relatie tot de zojuist genoemde O-O heeft zijn fractie de behoefte dat nader te bespreken.
De voorzitter wil zich houden aan de definitie die zojuist onder punt 1.3 is vastgesteld. De politieke lading van de post O-O hoort z.i. thuis in de functionele commissie, wanneer er projecten aan de orde zijn.
De heer V.d. Dikkenberg verwijst naar een memo dat geagendeerd was voor de vergadering MME, waarin GS getracht hebben de ramingsystematiek te duiden. Hij verwijst de heer Van Essen naar bedoeld memo.

Mevrouw De Haan heeft dat memo nog niet goed bekeken. Zij gaat ervan uit dat de heer Van Essen in zijn algemeenheid duidt op O-O, los van alle casuïstiek waarin deze post voorbij komt.
Dat wordt door de heer Van Essen bevestigd. Het gaat hem om O-O en andere risicoreserveringen, zoals vandaag diverse keren in MME aan de orde kwamen. GroenLinks wil daar graag nog een keer over spreken met de gedeputeerde.

De heer De Brey stelt voor dat de heer Van Essen zijn vragen op papier zet. Het blijft onduidelijk waar hij "het over wil hebben". GS hebben een notitie gemaakt waarin een definitie van O-O is opgenomen maar hebben in een memo ook de risicoreserveringen geduid. O-O heeft juist betrekking op zaken die niet als een risico worden geduid maar die men ook niet in control heeft.

De heer Van Essen memoreert dat de gedeputeerde destijds zelf aangaf dat O-O iets nieuws betrof. O-O is ontstaan naar aanleiding van een advies van RWS. De gedeputeerde vond het goed daarover nog eens van gedachten te wisselen. GroenLinks wil daar graag op terugkomen, ook gelet op het advies van de auditcommissie mobiliteitsfinanciën. Daaruit kwam naar voren dat PS scherp moeten zijn op begroten en inschatting van kosten.

De heer De Brey meent dat het hier gaat om een definitiekwestie waar geen politiek getinte discussie over behoeft te worden gevoerd. Waar wil de heer Van Essen naar toe? Heeft hij een vraag of heeft hij een andere mening?
De heer Van Essen vindt dit thema thuishoren in deze commissie, juist omdat het geen politiek item betreft. Overigens gaat het niet alleen om een definitie kwestie, het betreft ook de autorisatie. GS hebben aangegeven dat zij bij O-O zelf een besluit moeten nemen over het bedrag, voordat het aan een project wordt toegekend. Dat is een geheel nieuwe systematiek.

De voorzitter memoreert dat de commissie zojuist heeft ingestemd met de definitie O-O. Daar wil hij het nu bij laten. Wanneer daartoe aanleiding bestaat, zal dit punt zeker weer aan de orde worden gesteld.

Mevrouw De Haan laat weten dat zij deze conclusie niet deelt. Zij is het met de heer Van Essen eens dat het hier een niet politiek punt betreft en juist daarom in deze commissie besproken kan worden. Het gaat hier om een andere systematiek en om andere bevoegdheden van GS. Wat is de rol van PS en welke ruimte krijgen PS? Zij ondersteunt het voorstel om dit een keer in deze commissie te bespreken.

Mevrouw Lejeune sluit zich daarbij aan. Het is goed eens van gedachten te wisselen over de nieuwe techniek die is geïntroduceerd.

De heer Groothuizen heet geen bezwaar daar het gesprek over te voeren maar dat sluit niet aan bij een nu diepgevoelde behoefte van D66. Wellicht dat dit onderwerp op een rustig moment eens de revue kan passeren.

De voorzitter zegt toe dat men in deze commissie op O-O zal terugkomen, wanneer daartoe een aanleiding bestaat.

De heer V.d. Dikkenberg stelt voor dat moment dan ook te gaan benutten om de Utrechtse ramingstandaard te gaan lanceren en deze daarna niet meer ter discussie te stellen, wanneer er een politiek interessant dossier voorligt. Nu wordt wel eens de vluchtheuvel genomen dat er eerst over ramingen wordt gesproken, waarna de inhoudelijke discussie verzandt.

De heer Wijntjes sluit zich hierbij aan. Het zou goed zijn wanneer hierover door GS een verduidelijkend memo ten behoeve van deze commissie wordt opgesteld.
De voorzitter zegt toe dat dat verzoek aan GS zal worden voorgelegd.

2.1 Gesprek met de accountant: Integis rapport in relatie tot de jaarrekening 2017

De voorzitter memoreert dat de vorige keer over de samenvatting van het Integis rapport is gesproken. Op verzoek van een aantal fracties zal er eerst afzonderlijk met de accountant worden gesproken en GS schuiven daarna aan. Hij constateert dat er geen behoefte is aan bespreking van het niet openbare deel van het rapport, derhalve blijft de vergadering openbaar.

Mevrouw Krijgsman vraagt of voorliggend rapport voldoende is voor de accountant om de jaarrekening 2017 goed te keuren. In de statenbrief staat dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd met betrekking tot de betalingen. In de samenvatting van het rapport staat dat 1 contract door de directeur en projectdirecteur getekend was en niet door GS, terwijl dat wel de bedoeling was. Hoe kijkt de accountant daar tegenaan?

De heer Van Ojen vraagt of de scope van dit rapport en de wijze van onderzoek voldoende aansluiten bij de behoefte van de accountant. De SGP vraagt of de accountant, vanuit zijn rol, iets kan zeggen over de "staat van de provincie Utrecht", gelet op de totale teneur van het Integis rapport.

Mevrouw De Haan vraagt ook naar de weging van de accountant van het Integis rapport in relatie tot de jaarrekening 2017. In de samenvatting komt meermalen naar voren dat er in de organisatie sprake is van het niet of weinig vastleggen van gegevens. Hoe kijkt de accountant daar tegen aan?
De ChristenUnie vraagt welke risico's de accountant onderkent als gevolg van het Integis rapport, o.a. eventuele financiële risico's, maar ook risico's voor het functioneren van de organisatie en overige projecten.

De heer Wijntjes sluit zich aan bij de gestelde vragen. Hij vraagt of het Integis rapport mogelijk ook nog consequenties heeft voor de jaarstukken 2016 of voorgaande jaren.

De heer Van Essen sluit zich aan bij de andere vragen. Hij memoreert dat het uitstel van de goedkeurende verklaring van de accountant voor de jaarrekening 2017 te maken had met een klokkenluidersmelding en mogelijke belangenverstrengeling. Vindt de accountant dat dat specifieke punt voldoende in dit onderzoek onderzocht is en deelt EY de conclusies van de onderzoekers op dat specifieke punt?

Mevrouw De Haan memoreert dat de accountant in de vorige vergadering met name aandacht heeft gevraagd voor drie thema's die nader onderzoek verdienen, nl. materiële activa, aanbesteding en gebiedsontwikkeling. Geeft dit rapport daar voldoende antwoord op?

Mevrouw Van Kimmenade laat weten dat de gestelde vragen zullen worden beantwoord, maar niet vandaag. Zij heeft een presentatie voorbereid en die wil zij graag met de commissie delen. De controleopdracht van EY is de jaarrekening 2017. De accountant zit midden in dat proces en de vorderingen daarin zal zij middels de presentatie inzichtelijk maken. Alle vragen van PS zullen ook bij de afwegingen worden betrokken.

De heer De Brey wil de eerdere vraag van de PvdA, of dit rapport voor EY voldoende is om over te gaan tot goedkeuring van de jaarrekening, wel graag in deze vergadering beantwoord zien.

Mevrouw Van Kimmenade licht haar **eerste sheet** toe. Haar conclusie is dat de controle van de jaarrekening 2017 nog niet is afgerond.
De heer Van Essen memoreert dat het aanvullende onderzoek van Integis lang heeft geduurd. Het is vanzelfsprekend dat de controle op dat deel nu pas van start kan gaan. Echter, nu lijkt het ook alsof de reguliere controle, die niet afhankelijk is van het aanvullend onderzoek, ook voor een deel nog niet is afgerond. Wat is daarvan de reden?

De heer Van Ojen geeft aan dat dit punt in een vorige vergadering uitgebreid met de accountant is besproken. De argumentatie van EY op dat punt was wat de SGP betreft afdoende.

Mevrouw Van Kimmenade licht haar **tweede sheet** toe. EY heeft destijds gesteld "dat EY de controleverklaring niet eerder zal afgeven dan het moment waarop ons eigen aanvullend onderzoek is afgerond en de onregelmatigheden, die daaruit voortkomen, door de provincie zijn opgepakt en vertaald in maatregelen om herhaling te voorkomen."

De heer IJssennagger constateert dat EY de opdracht heeft de jaarrekening 2017 te controleren. Waarom hangt het oordeel van EY af van maatregelen die wellicht pas in 2019 worden genomen?

Mevrouw De Haan vraagt of de accountant ook het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer afwacht.

De heer Groothuizen begrijpt dat EY de controleverklaring niet eerder kan verstrekken, omdat de accountant graag een positief oordeel over de jaarrekening 2017 wil geven. Wanneer is het goed genoeg voor de accountant om met terugwerkende kracht te kunnen stellen dat de provincie "het examen gehaald heeft"?

De heer De Brey constateert dat het aanvullend onderzoek eerst door EY moet zijn afgerond. Wanneer gaat dat plaatsvinden? Voorts moet de organisatie zaken redresseren en maatregelen nemen om herhaling te voorkomen. Dat zijn drie acties. Wat is het tijdpad en wat levert de grootste bottleneck op als het gaat om de goedkeuring van de jaarrekening?

Mevrouw Lejeune herinnert zich dat gedeputeerde Straat in de vorige vergadering aangaf, dat het mogelijk zou moeten zijn de jaarrekening op 10 december vast te stellen, wanneer uit het Integis rapport geen grove schendingen zouden blijken. Echter, nu blijkt uit deze sheet dat de goedkeuring ook afhangt van de maatregelen die moeten worden getroffen om herhaling van onregelmatigheden te voorkomen. Er lijkt het nodige werk aan de winkel te zijn. Haar vraag is of het ooit wel een reëel scenario is geweest dat de jaarrekening in de PS vergadering van 10 december had kunnen worden vastgesteld.

Mevrouw Van Kimmenade bevestigt dat de organisatie voldoende maatregelen moet nemen om herhaling van onregelmatigheden te voorkomen. In hoeverre zien die toe op het verleden, op de jaarrekening 2017 en wel of niet met terugwerkende kracht naar overige jaren? Het gaat dus niet alleen om een jaar vooruit kijken.
Gevraagd werd of EY uitsluitend kan afronden, bij een positief oordeel over de jaarrekening. Zij kan slechts aangeven dat er een oordeel zal komen en dat is afhankelijk van de uitkomsten van het wegingsproces van bevindingen. Daar kan zij nu nog niets over zeggen. Voor EY is van belang dat zij tot een oordeel kan komen: dat is het moment waarop er voldoende en geschikte controledocumentatie voorhanden is. Dat kan een goedkeurend oordeel, een afkeurend oordeel, een oordeel met beperking of een oordeelonthouding tot gevolg hebben.

De heer Wijntjes komt terug op de uitspraak van EY dat de organisatie voldoende maatregelen moet treffen om herhaling te voorkomen. GS hebben onlangs een brief naar PS gezonden waarin o.a. staat dat er in het bredere perspectief van de provinciale bedrijfsvoering al verbeteringen zijn gerealiseerd, maar dat er ook nog verbeteringen gerealiseerd gaan worden. Zijn die maatregelen voor EY voldoende, in combinatie met heldere controle-informatie, om een positief oordeel te kunnen geven?
Mevrouw Van Kimmenade antwoordt dat zij dat nu nog niet weet.

De heer De Brey constateert dat de bal voor een groot deel bij EY ligt, daar EY zelf aanvullend onderzoek moet afronden. Het tweede element is materiële onrechtmatigheden redresseren. Dat vraagt om een besluit van GS, maar dan moet wel inzichtelijk zijn om welke materiële onrechtmatigheden het gaat. Ook daar ligt de bal bij EY. Vervolgens kan GS worden gevraagd daarover een besluit te nemen.
EY stelt dat er maatregelen genomen moeten worden om herhaling te voorkomen. Dat ligt bij PS of bij GS maar dan moet wel duidelijk zijn wat in de ogen van EY voldoende en geschikte controledocumentatie is. Opnieuw ligt de bal wat dat betreft bij EY.

Mevrouw De Haan begrijpt dat de heer De Brey een vlucht naar voren wil maken om de controle van de jaarrekening af te ronden. De ChristenUnie deelt die zorg. Tegelijkertijd is er nog een grote horde te nemen, nl. de weging van het rapport Uithoflijn en het Integis rapport door de accountant. In die zin mist zij pas op de plaats en zorgvuldigheid, om dat proces vooral goed zijn gang te laten gaan. Zij deelt wel de vragen van de VVD over de reguliere controle van de jaarrekening.

De heer De Brey constateert dat er serieuze onderzoeken gaande zijn die de integriteit van de organisatie raken. Dat staat in de komende weken op de politieke agenda. Echter, de organisatie moet wel gerund worden en er ligt nog steeds een jaarrekening die moet worden goedgekeurd. Hij probeerde zojuist te analyseren welke elementen daarvoor nodig zijn. Hij wil weten wie er aan zet is om de wezenlijke stukken aan te dragen, zodat de organisatie, na het afronden van de politieke discussie, tot de orde van de dag kan overgaan. Voorkomen moet worden dat de P&C cyclus en de politieke discussie volledig door elkaar heen gaan lopen en er wellicht een impasse gaat ontstaan.
Mevrouw De Haan deelt het analyseren van taken, rollen en verantwoordelijkheden door de accountant. De situatie is ernstig genoeg om enerzijds haast te maken met dit dossier, maar anderzijds moet er ook de tijd worden genomen om goed en zorgvuldig na te gaan wat er in deze organisatie aan de hand is. De accountant moet tot een goed oordeel over rechtmatigheid kunnen komen.
De heer De Brey wijst erop dat er in de maand december meerdere momenten zijn vastgelegd voor discussie over de lopende onderzoeken.

Mevrouw Van Kimmenade licht toe dat de accountant nagaat of de feiten in het Integis rapport weerlegd kunnen worden met controledocumentatie. EY heeft het rapport gelezen maar EY gaat eerst de feiten verzamelen die daaraan ten grondslag liggen. Wanneer de feiten zijn gewikt en gewogen, is er sprake van voldoende en geschikte controle informatie. Zij bevestigt de vraag van de heer Van Ojen dat het dan gaat om antwoorden op de door de accountant gestelde vragen.

De heer Wijntjes gaat er vanuit dat de accountant ook het vertrouwelijke rapport heeft ontvangen. Is dat alles voldoende voor de accountant om tot een oordeel te kunnen komen over de uitgevoerde werkzaamheden en conclusies van Integis?

Mevrouw Van Kimmenade komt daar later op terug.
Eerder werd opgemerkt dat GS een brief hebben geschreven, waarin werd gesteld dat er geen sprake is van grote schending en dat de jaarrekening waarschijnlijk in december zou kunnen worden afgewikkeld. EY is echter nog met zijn onderzoek bezig. EY heeft kennisgenomen van het Integis rapport en EY weet nog niet of de conclusie van GS kan worden gedeeld.
EY weet ook nog niet of de maatregelen, die GS inmiddels hebben getroffen, voldoende zijn.
Spreekster constateert dat met name de VVD de bal teruglegt bij de accountant. Met nadruk geeft zij aan dat dit niet juist is: de bal ligt bij het college van GS. GS hebben een rapport ontvangen, zij dienen daarvan de impact te beoordelen, een en ander naar de jaarrekening te vertalen en de accountant van de vervolgacties op de hoogte te stellen.

Mevrouw Van Kimmenade licht vervolgens haar **3e sheet** toe. Zij verwijst naar de statenbrief van 15 maart jl. waarin o.a. staat: “EY beoordeelt de opzet, uitvoering en gerelateerde bevindingen van de verschillende deelonderzoeken, of ze toereikend zijn in het kader van de opdracht inzake de jaarrekeningcontrole.” De controle bevindt zich op dit moment bij die stap. EY gaat de bevindingen verifiëren en toetsen wat daaraan ten grondslag ligt. EY beoordeelt de impact van die bevindingen voor het heden, voor het verleden en voor de toekomst. Zij benadrukt dat de accountant zijn onderzoek onafhankelijk moet kunnen uitvoeren. EY controleert de jaarrekening van de provincie met grote zorgvuldigheid. Daarvoor is tijd nodig met in achtneming van de uitkomsten van alle lopende onderzoeken. Zij realiseert zich overigens heel goed dat er grote belangen van vele partijen in het geding zijn.

De heer Wijntjes vraagt of EY PS tussentijds kan informeren over zijn bevindingen ten aanzien van het Integis rapport, in de wetenschap dat de beoordeling van het Rekenkameronderzoek nog moet plaatsvinden.
Mevrouw Van Kimmenade weet nog niet wat de verificatie van het Integis rapport gaat opleveren. Wellicht leidt dat tot aanvullende werkzaamheden van de accountant. Het onderzoek Dolderseweg bevindt zich in de laatste fase. Ook die informatie moet worden meegewogen in de totale beoordeling. De accountant kan op dat alles niet vooruitlopen.
Op vragen van de heer Van Ojen antwoordt zij dat één van de Rekenkameronderzoeken op korte termijn beschikbaar is. De accountant zal alles meenemen wat nodig is voor de afweging om tot een oordeel over de jaarrekening te kunnen komen.
De heer Van Ojen vraagt of de accountant, los van de Rekenkameronderzoeken, aanvullende vragen aan GS gaat stellen, naar aanleiding van het onderzoek van Integis. Mevrouw Van Kimmenade kan zich dat voorstellen, eventueel tegelijkertijd met vragen over de overige onderzoeksrapporten.

De heer De Brey begrijpt uit dit alles dat de accountant nog veel werk te verzetten heeft. Hij vraagt of EY heeft zorg gedragen voor voldoende capaciteit in de drukke maand december om voortgang in de jaarrekeningcontrole van de provincie Utrecht te houden.
Mevrouw Van Kimmenade licht toe dat er specialistische capaciteit nodig is voor de controle van deze jaarrekening. Daarin kan worden voorzien.

De heer IJssennagger constateert dat er gesproken wordt over de twee Rekenkamer onderzoeken. Om die onderzoeken heeft EY zelf niet gevraagd. Wanneer het onderzoek van de Rekenkamer nog twee maanden op zich zou laten wachten, schuift dan ook de controle van de jaarrekening twee maanden op?
Mevrouw Van Kimmenade antwoordt dat dit niet automatisch betekent dat EY daarop gaat wachten. De accountant zal zijn afwegingen maken, maar er kunnen pas conclusies worden getrokken wanneer er voldoende en geschikte controledocumentatie voorhanden is om tot een oordeel te kunnen komen.

De heer Van Essen vraagt of de Rekenkameronderzoeken voor EY wellicht niet meer relevant zijn, wanneer de accountant overgaat tot verificatie van het Integisrapport en er voldoende informatie blijkt te zijn die de conclusies van het Integis rapport ondersteunen.
Mevrouw Van Kimmenade kan daar inhoudelijk nog niets over zeggen. Dat hangt af van feiten en documentatie die de accountant in het proces tegenkomt.

De heer Van Essen leest op de sheet: “maatregelen om herhaling te voorkomen.” Zijn vraag is: herhaling van wat? Gaat het dan specifiek om de klokkenluidersmelding?
De accountant heeft in het verleden in het kader van de accountantscontrole vaker aanbevelingen of aandachtspunten naar voren gebracht. Deze weerhielden de accountant er niet van over te gaan tot goedkeuring van de jaarrekening. Nu wordt er een min of meer waterdicht plan gevraagd om herhaling te voorkomen. Waarom?

Mevrouw Van Kimmenade constateert dat er in het rapport vele bevindingen naar voren komen. De accountant vraagt aandacht voor herhaling van die bevindingen.
De heer Van Essen wijst erop dat er bevindingen en verbeteracties worden genoemd, die al eerder bekend waren en die de nodige aandacht behoeven. Nogmaals vraagt hij waarom deze nu belemmerend zouden kunnen zijn voor de goedkeuring van de jaarrekening, wanneer daarvoor geen waterdichte oplossing wordt aangedragen.
Mevrouw Van Kimmenade kan daar nu geen antwoord opgeven.

Mevrouw Krijgsman vraagt of de accountant nader kan ingaan op alinea 48 uit de samenvatting. Daarin staat dat de projectdirecteur en de provinciaal directeur een VTW hebben getekend terwijl de gedeputeerde dat had moeten doen. Heeft dat nog bepaalde gevolgen?
Mevrouw Van Kimmenade antwoordt dat dit één van de punten ter verificatie is.

De vergadering wordt een ogenblok geschorst, in afwachting van de komst van gedeputeerde Straat.

SCHORSING

Na zijn binnenkomst, wordt de vergadering heropend.

De voorzitter geeft eerst het woord aan de inspreker, de heer R. Hartvelt, die reeds de nodige informatie naar PS heeft gezonden.
De heer Hartvelt leest zijn inspraakreactie voor, die bij de stukken voor deze vergadering is gevoegd. Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid vragen te stellen aan de inspreker.

De heer Wijntjes vindt het jammer dat de informatie, die de heer Hartvelt heeft meegezonden, verouderd is. Wellicht kunnen de vragen van de heer Hartvelt beantwoord worden, wanneer hij van actuele informatie over het project Maarsbergen wordt voorzien.
De heer Hartvelt kan dat nu niet overzien maar ziet dergelijke informatie graag tegemoet.

De heer Van Ojen vraagt welk advies de inspreker de provincie zou willen meegeven.
De heer Hartvelt vindt openheid van zaken die spelen, én rapportering aan de direct betrokkenen, van het grootste belang. Wordt er geen duidelijkheid geboden, dan gaan mensen gissen. Mensen hebben behoefte aan duidelijkheid, vooral als er veel mensen betrokken zijn of belang hebben bij ontwikkelingen in hun directe omgeving, bv. de onderdoorgang in Maarsbergen. Daarnaast moet worden onderkend dat een groot infrastructureel project, zoals in Maarsbergen is voorzien, van grote invloed is op de lokale samenleving. Openheid is van het grootste belang. De provincie moet z.i. niet te moeilijk doen over geheimhouding. De vraag wie financieel aan het project te Maarsbergen gaat bijdragen, is nog steeds niet beantwoord. Tot nog toe heeft uitsluitend de gemeente Utrechtse heuvelrug daarvoor € 2,5 miljoen gevoteerd.

De heer Groothuizen begrijpt dat de inspreker de provincie Utrecht gebrek aan openheid verwijt.
De heer Hartvelt beaamt dat. Daarnaast heeft hij betoogd dat er met het project te Maarsbergen ook een risico wordt genomen en dat risico moet uit de jaarrekening blijken. Hij is benieuwd wanneer een uit de hand lopende begroting zichtbaar wordt in de jaarrekening van de provincie.

De voorzitter dankt de inspreker voor zijn komst en bijdrage.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan de commissie over het proces rond de goedkeuring van de jaarrekening.

De heer Wijntjes meent dat het, gelet op de toelichting zojuist van de accountant, erg moeilijk gaat worden om de jaarrekening nog op 10 december door PS te laten goedkeuren. Wellicht moeten PS voor dit proces meer tijd nemen in januari, immers, een zorgvuldige afronding van het proces is noodzakelijk en teveel druk is niet goed.

De heer Groothuizen kan zich in die conclusie vinden. Wel is hij teleurgesteld over de huidige fase van het controleproces. Hij begrijpt dat de accountant elke onzekerheid wil uitsluiten, maar dat mag niet eindeloos door gaan. Het is dus nog maar de vraag of goedkeuring in januari wel een haalbare planning zal zijn. Hij vindt het proces teleurstellend lang duren, temeer daar het reguliere proces redelijkerwijs had kunnen zijn afgerond.

De heer Van Ojen begrijpt dat de heer Hartvelt pleit voor meer openheid als het gaat om de inzet van gelden van externen voor het project te Maarsbergen. Wat vindt de gedeputeerde van zijn betoog? De teneur was gebrek aan openheid en transparantie over financiële gegevens.

Tijdens de audit commissievergadering van 1 oktober was de gedeputeerde vrij optimistisch over het controleproces na de presentatie van het integis rapport; vaststelling van de jaarrekening op 10 december leek toen haalbaar. Echter, de accountant gaf zojuist aan dat er nog een complex traject moet worden doorlopen, alvorens de jaarrekeningcontrole kan worden afgerond. O.a moeten GS bewijzen dat ze maatregelen hebben genomen en gaan nemen om herhaling van zaken te voorkomen. Hij vraagt een reflectie van de gedeputeerde op zijn beeld van 1 oktober ten aanzien van het proces en hoe het proces er nu voorstaat.

Gedeputeerde Straat wijst erop dat hij niet bij de bespreking met de accountant zojuist aanwezig is geweest, dus daar kan hij niet op reflecteren. Ook heeft hij de accountant nog niet gesproken. Er worden nu conclusies getrokken die hij nog niet met de accountant heeft besproken.

De heer Van Ojen vindt het niet zinvol dit gesprek te voeren, wanneer de gedeputeerde nergens op kan reageren. Wellicht kan de gedeputeerde zich nu door de accountant laten informeren, waarna het gesprek kan worden hervat.
Hij vervolgt dat de gedeputeerde tijdens de auditcommissie van 1 oktober heeft aangegeven dat de reguliere jaarrekeningcontrole en de aanlevering van informatie daarvoor medio oktober afgerond zou zijn. Zojuist hoorde de commissie dat dit nog steeds niet is afgerond. Zijn vraag is waarom ook de reguliere controle en aanlevering van stukken blijkbaar meer tijd kosten.

Mevrouw De Haan sluit aan bij de reeds gestelde vragen.

De heer IJssennagger merkt op dat in de statenbrief werd aangegeven dat de bevindingen uit het Integis rapport in verbetermaatregelen zullen worden vertaald. In dat kader worden er 11 punten opgesomd. Zien GS een mogelijkheid om de 11 verbeterpunten binnen 3 weken in te voeren, wanneer de accountant de goedkeuring van de jaarrekening afhankelijk maakt van de concretisering van die 11 punten?

Mevrouw Krijgsman vraagt of ook BAM, de gemeentedirecteur van Utrecht en alle leden van de stuurgroep door Integis zijn geïnterviewd.

De heer De Brey memoreert de woorden van de accountant zojuist, nl. dat de accountant voldoende en geschikte controle-informatie nodig heeft om over te kunnen gaan tot goedkeuring van de jaarrekening. In de statenbrief van GS staan acties en verbetermaatregelen die zullen worden ingezet. Heeft de gedeputeerde deze afgestemd met de accountant? Zouden deze naar zijn oordeel voldoende en geschikte controle informatie opleveren?
Zojuist werd door de accountant bevestigd dat er in de drukke maand december voldoende capaciteit is om de handelingen te kunnen verrichten in het kader van de jaarrekeningcontrole. Hebben GS voldoende ambtelijke capaciteit om de door de accountant gewenste informatie te leveren, om het beoogde tijdpad in december nog te kunnen halen?

De heer Van Essen heeft van de accountant niet gehoord dat de huidige planning onmogelijk is, maar wel dat dit afhangt van hetgeen EY de komende weken tijdens het controleproces tegenkomt. Mocht blijken dat goedkeuring van de jaarrekening niet mogelijk is in december, dan is de vraag van GroenLinks of dit gevolgen heeft voor de relatie met het ministerie.

Mevrouw De Haan begrijpt dat de gedeputeerde niet op de hoogte is van hetgeen de accountant zojuist met de commissie heeft gedeeld. Zij vraagt op welke wijze GS contact hebben gezocht met de accountant om druk te houden op dit proces en om geïnformeerd te raken over de gang van zaken.

Gedeputeerde Straat memoreert dat men in dit proces afhankelijk was van de oplevering van het Integis rapport. Dat rapport is onmiddellijk naar de accountant gestuurd. Naast de bestuurlijke reactie van GS is er door de organisatie, op verzoek van de accountant, ook een impact analyse opgesteld in relatie tot de jaarrekening. Dat is met de accountant besproken. Daarna heeft hij geen bestuurlijk contact meer gehad met

of informatie ontvangen van de accountant. GS hebben gedaan wat ze moesten doen. Hij heeft steeds uitgedragen dat het spannend blijft of de planning kan worden gehaald. Ook nu kan hij niet zeggen of de planning haalbaar is, maar ook hij onderkent dat het erg kort dag is. De organisatie meent dat de impact van het niet halen van de planning beperkt zal zijn, ook omdat het rapport conclusies bevat waar GS tevreden mee zijn.

De heer Van Essen vraagt wanneer de impactanalyse naar de accountant is gestuurd.
Gedeputeerde Straat antwoordt dat dit vorige week maandag is gebeurd.

Mevrouw De Haan wijst erop dat binnenkort het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer wordt verwacht, direct aan dit thema gelinkt. Uit de woorden van de gedeputeerde begrijpt zij dat de uitwerking van de impact van het brede proces op de controlebevindingen wordt versmald tot het Integis rapport. Is het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer niet zodanig van invloed, dat ook dat voor de accountant aanleiding kan zijn voor nader onderzoek?

Gedeputeerde Straat memoreert de afspraak met de accountant dat het Integis rapport zou worden opgesteld, sec gericht op de klokkenluidersmelding. Nu komen er twee rapporten in de tijd vlak bij elkaar, maar dat was aan het begin niet duidelijk. De opdrachtformulering aan Integis was zodanig, dat dit rapport op zichzelf staand antwoord zou moeten kunnen geven op de vragen van de accountant in relatie tot de jaarrekening. Het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer is nog niet beschikbaar. Hij kan de gevolgen daarvan dus ook niet inschatten. Wel is de afspraak gemaakt dat de accountant ook dat rapport zal betrekken bij de jaarrekeningcontrole. Los daarvan blijft het mogelijk het Integis rapport sec aan de jaarrekening te koppelen. Op basis van dat rapport is de impact analyse van GS tot stand gekomen.
Vragen zijn er gesteld over het tempo van de reguliere controle. In oktober zag dat er inderdaad goed uit maar het heeft wel langer geduurd dan het zich eerst liet aanzien. Tijdens het proces bleek dat bepaalde punten steeds weer nieuwe vragen opriepen. Hij heeft begrepen dat er nu nog slechts een zeer beperkt aantal punten rest en dat de reguliere controle nagenoeg gereed is. Hij maakt zich dan ook over de reguliere controle niet heel veel zorgen. Belangrijker is de impact van het Integis rapport voor het tijdpad van de jaarrekening.

De heer Van Ojen memoreert dat tijdens de vorige commissievergadering is gesproken over de vertraging in de reguliere jaarrekeningcontrole: dat lag aan de kant van EY. Is dat de oorzaak dat de provincie halverwege november nog bezig is met het aanleveren van informatie of is dit een teken aan de wand voor de staat van aanlevering van de informatie door de provinciale organisatie?
Gedeputeerde straat wil tegenstellingen vermijden. In de reguliere controle spelen vele factoren een rol. Dat geldt voor het moment waarop EY daar inzet op heeft gepleegd, maar dat wordt ook veroorzaakt door het samenspel tussen vraag en antwoord van EY en provincie. Voor een deel ligt het ook bij de provincie, die beter in staat moet zijn de juiste informatie aan te leveren. Daar wordt inmiddels hard aan gewerkt en dat heeft tot verbeteringen geleid. Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat antwoorden ook weer nieuwe vragen oproepen en dat kan leiden tot een heel lang controleproces. Gezamenlijk moet worden vastgesteld wanneer er voldoende vertrouwen is om de jaarrekeningcontrole te kunnen afronden. Dat vraagt om samenspel tussen de accountant en de provincie.
Vragen werden er ook gesteld over de verbetermaatregelen. Een aantal van die maatregelen is in de statenbrief opgenomen. Volgende week zal tijdens de commissie BEM worden gesproken over de samenvatting van het Integis rapport en de reactie daarop van GS.
Het gaat om verbetermaatregelen die niet allemaal op zeer korte termijn kunnen worden geïmplementeerd. Het antwoord op de vraag van de heer IJssennagger is dan ook “nee”. Al die 11 maatregelen kunnen niet binnen 3 weken ingevoerd worden, temeer daar het gaat om veranderingen in cultuur en gedrag.
Hij kan niet in de openbaarheid vertellen wie er allemaal zijn geïnterviewd. Dat is geheime informatie.

De heer De Brey constateert dat er maatregelen worden genomen om cultuur en gedrag te verbeteren. De accountant wil dat ook daadwerkelijk kunnen vaststellen, alvorens de jaarrekeningcontrole af te ronden.

Zijn vraag is wanneer de accountant tevreden is. Is het voldoende dat er een plan ligt? Of krijgt dit een open eind waardoor de controle steeds meer doorschuift?
Mevrouw Van Kimmenade antwoordt dat EY in haar beleving niet over individuele verbeterpunten heeft gesproken maar over het totale complex aan verbeteracties die voortkomen uit het Integis onderzoek. Zij heeft het niet gehad over cultuurverandering en de termijn waarop dat tot stand moet komen.
De heer Van Ojen vraagt wat voor de accountant voldoende is: de intentie tot verbetering tot de vaststelling van resultaten?
Mevrouw Van Kimmenade antwoordt dat de accountant de bevindingen uit het Integis rapport aan het verifiëren is. In die fase bevindt zich het onderzoek. Pas daarna is de accountant in staat vast te stellen wat er daadwerkelijk is gebeurd, wat de noodzakelijke acties zouden moeten zijn aan de kant van de provincie en of die in een dusdanig serieuze aanpak zijn gezet, dat ze worden ingevoerd.

Gedeputeerde Straat vindt het ingewikkeld dat hij via de voorzitter nu het gesprek met de accountant moet voeren. Dat lijkt hem geen goede zaak. Overigens heeft hij morgen een afspraak met de accountant. Zijn insteek blijft dat hij de jaarrekeningcontrole, als het even kan, nog dit jaar wil afronden. Er is overleg gaande met het ministerie. Pas nadat hij bestuurlijk contact met de accountant heeft gehad, kan hij opnieuw met het ministerie in gesprek gaan over de planning afronding controle jaarrekening 2017.

Mevrouw Krijgsman begrijpt dat de gedeputeerde morgen met de accountant in gesprek gaat, o.a. over de planning. Kan de gedeputeerde de commissie middels een memo zo spoedig mogelijk informeren over de afspraken met de accountant over de tijdslijnen wat betreft afronding controle jaarrekening?
Mevrouw De Haan sluit zich bij dat verzoek aan, evenals de heer Van Ojen.

Het lijkt de heer Groothuizen nog steeds onwaarschijnlijk dat afronding van het proces in december haalbaar is.

De heer Wijntjes heeft van de accountant begrepen dat de onderzoeken van Integis, de Randstedelijke Rekenkamer en het onderzoek Dolderseweg aan elkaar geknoopt worden, alvorens de accountant tot conclusies kan komen. Die onderzoeksrapporten zijn object van nader onderzoek door de accountant.
Zijn zorg is dat alles met elkaar samenhangt. Hij staat op het standpunt dat het Integis rapport geen grote impact zal hebben, echter, wanneer alles aan elkaar wordt geknoopt vreest hij dat het controleproces in de tijd enorm kan gaan uitlopen.
Terugkomend op zijn eerdere opmerking richting inspreker, vraagt hij of de gedeputeerde de bevolking van Maarsbergen duidelijk kan maken hoe de begroting en de financiële dekking voor de spoorwegonderdoorgang er uit ziet.

De heer Van Essen heeft, in tegenstelling tot de heer Wijntjes, niet van de accountant begrepen dat alle onderzoeken even zwaar meewegen. Hij vraagt wat de accountant heeft bedoeld.
Mevrouw Van Kimmenade verduidelijkt dat de accountant zijn vervolgwerkzaamheden met de daarvoor noodzakelijke grote zorgvuldigheid zal uitvoeren. Uitkomsten die de accountant tegenkomt in het verificatieproces, zullen worden gewikt en gewogen, met in achtneming van de uitkomsten van thans nog lopende onderzoeken, voor zover deze relevant zijn.

Gedeputeerde Straat herhaalt dat het Integis onderzoek, met de onderliggende goede opdrachtformulering, in principe antwoord moet geven op vragen van de accountant over de jaarrekening controle. Dat is steeds het uitgangspunt geweest. Nu ontstaat er een samenloop omdat er drie rapporten op hetzelfde moment bij elkaar komen. Hij begrijpt dat de accountant daarvan (met het oog op de Uithoflijn) wil kennisnemen, maar dat was aanvankelijk niet de intentie van GS.

De heer V.d. Dikkenberg merkt op dat de accountant zojuist uit een brief van maart citeerde, waarin stond dat de onderzoeken van de Rekenkamer, naast het Integis rapport, door de accountant in de beschouwingen worden genomen. Dat is geen nieuwe informatie.

Gedeputeerde Straat herhaalt dat in de opdrachtformulering inzake het Integis rapport is gezocht naar een manier om het Integis rapport op zichzelf staand antwoord te kunnen laten geven op die vragen. Toevallig komen meerdere onderzoeken min of meer tegelijkertijd uit. Dat maakt het erg complex. Wanneer het Rekenkamer onderzoek in juni was opgeleverd, was er een andere situatie ontstaan.

Mevrouw De Haan vraagt wat de gedeputeerde met "complex" bedoelt. Zij duidt het aan als een versmalling van het probleem dat zich in de gehele organisatie voordoet. Inderdaad was de klokkenluidersmelding de aanleiding voor het Integis onderzoek, maar er zijn aanknopingspunten in het rapport die haar fractie grote zorgen baren. Zij kan zich voorstellen dat de accountant de bevindingen wil wegen op het gebied van risico's, op het gebied van sturing in de organisatie en het invullen van rollen. Zij is blij dat de accountant ook die rapporten zorgvuldig meeweegt.
Gedeputeerde Straat antwoordt dat dit ook voor GS geldt. Het is zeker niet de bedoeling het onderzoek van de accountant te versmallen. Wat het complex maakt, is dat er nog twee andere onderzoeken vrijwel tegelijkertijd uitkomen en dat dit gevolgen kan hebben voor de planning controle jaarrekening.

Mevrouw De Haan deelt de wens tot snelheid in het afronden van het controleproces, maar tegelijkertijd heeft de ChristenUnie altijd voor zorgvuldigheid gepleit en, net als de SGP, benoemd dat termijnen wel erg idealistisch waren. Niet alleen kan worden volstaan met het afvinken van het onderzoek naar de klokkenluidersmelding. In de ogen van de ChristenUnie speelt er veel meer en daarover wil haar fractie in de volgende BEM vergadering graag met de gedeputeerde over door praten.

Gedeputeerde Straat is het niet eens met de kwalificatie van mevrouw de Haan. Het gaat zeker niet alleen maar om het afvinken van een onderzoek. Het niet aan de accountant melden van de klokkenluidersmelding was de aanleiding voor de accountant om een nader onderzoek te vragen, en dat is gebeurd door middel van het Integis rapport. Dat was de logische lijn die is ingezet. Dat rapport levert meer op dan alleen maar een antwoord op de hoofdvraag. Daarom hebben GS een bestuurlijke reactie opgesteld en is er een impact analyse gemaakt. Hij begrijpt heel goed dat PS ook de politiek bestuurlijke context in een breder verband met GS willen bespreken. Er is weinig tijd en dat maakt dat er druk ligt op het proces, temeer wanneer er meerdere onderzoeksrapporten moeten worden doorgenomen. Hij weet nog niet of december haalbaar zal zijn, omdat hij nog geen bestuurlijk gesprek met de accountant heeft gevoerd. Hij begrijpt dat PS over de tijdsplanning de nodige zorgen hebben. Hij zou de jaarrekeningcontrole het liefst voor het kerstreces willen afronden. Hij vindt het zijn plicht om na te gaan of dat mogelijk is, echter, dat kan zeker niet tegen elke prijs.
Hij zegt toe dat hij PS goed zal informeren over het vervolg van dit proces maar ook vraagt hij enige ruimte. Wellicht kan hij niet onmiddellijk morgen na het gesprek met de accountant een memo leveren, maar is er enige tijd nodig om PS van de juiste informatie te voorzien en om met GS te kunnen overleggen.
Voorts komt hij terug op het betoog van inspreker Hartvelt. Hij probeerde te achterhalen wat nu concreet de vraag van de inspreker was. Ook heeft hij de meegezonden informatie, waaronder een statenbrief uit 2015, doorgenomen. Hij ziet het probleem van te weinig openheid niet, wellicht moet hij het beter aan de heer Hartvelt uitleggen. Het gaat om de dekking van het project, zoals in het statenstuk is beschreven, en dat wordt op 10 december a.s. door PS behandeld. In het statenstuk staat duidelijk beschreven hoe wordt omgegaan met de verdere begroting van dit projecten waar de meerkosten en de dekking vandaan komen. De besteding van de gelden moet in de jaarrekening worden verantwoord. Dat staat inderdaad nog niet in deze stukken omdat het in de statenbrief over een begroting gaat. Wat hem betreft gaat het hier om openbare informatie en zijn er over de financiering van het project geen geheimen.

De heer Van Ojen licht toe dat de gedachtegang van de inspreker voortkomt uit een antwoord van de accountant in de vorige auditcommissie, nl. dat de materiële vaste activa, aanbestedingen inkoopprocessen en gebiedsontwikkeling in de provinciale organisatie nadere aandacht verdienen. Het gaat niet alleen om de begroting voor de ondertunneling Maarsbergen of om de verantwoording van de kostenoverschrijding

daar. Het gaat erom dat de kwaliteit van informatie voor verbetering vatbaar is, juist op de voornoemde drie punten. Openheid moet in die context worden bezien.

Gedeputeerde Straat meent dat er een tegenstelling wordt gecreëerd, waar hij zich niet in kan vinden. De heer Hartvelt vroeg naar het project Maarsbergen, niet meer en niet minder. In algemene zin is hij het wel eens met de heer Van Ojen. Er zijn in dat licht ook de nodige verbeterafspraken gemaakt. Bij de begrotingsbehandeling werd de organisatie gecomplimenteerd met de verbeterde werkwijze.
Zijn er nog concrete vragen over Maarsbergen, dan moeten die ook concreet worden gesteld.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af, onder dankzegging voor de komst en toelichting van de accountant. Morgen gaan GS met de accountant in gesprek over het vervolgproces en de planning. De gedeputeerde heeft toegezegd dat hij PS daar nauw op zal aansluiten. Volgende week wordt het Integis rapport inhoudelijk in de commissie BEM behandeld.

2.2 Memo evaluatie auditcommissie

De voorzitter stelt de notitie d.d. 17 oktober jl. aan de orde.

De heer Van Essen leest in de notitie dat het uitvoeren van audits voor de FAC een mogelijkheid is. Hij wijst erop dat dit de financiële audit commissie is, dus de omschrijving van audits mag wel wat steviger.
Gesproken wordt over het informele karakter van deze commissie, die gaandeweg toch wat formeler is geworden. Hij vindt dat laatste wel passend bij de andere status van deze commissie ten opzichte van de status van de commissie van de jaarrekening.
Voorts wil hij preciseren dat er in deze commissie gesproken wordt over financieel technische aangelegenheden en zeker niet over alle financiële stukken, immers, het financiële beleid wordt in BEM besproken. De meerjareninvesteringsplanning wordt als voorbeeld genoemd om in de FAC te bespreken. Toch heeft dat document een politieke lading. Het lijkt hem dan ook logischer dat document in BEM te bespreken.

De heer De Brey is het eens met de heer Van Essen dat er duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de te behandelen onderwerpen in deze commissie en in de commissie BEM. In de termijnagenda van de FAC staan de audits voor maart gepland. Het zou goed zijn tegen die tijd GS decharge te verlenen met het oog op de afronding van de audit mobiliteit financiën, die een jaar geleden werd vastgesteld met concrete verbeterpunten.

Mevrouw Krijgsman vraagt of PS kaders moeten blijven stellen, ook in de FAC. Krijgt deze commissie niet teveel een uitvoerende rol met betrekking tot het uitvoeren van audits? Voorts moet duidelijk worden onderscheiden dat het financiële beleid met de politieke vraagstukken in BEM wordt besproken en dat de financieel technische vraagstukken in de FAC thuishoren. Om de presentie van fracties te verbeteren en om de link met BEM te benadrukken, is de PvdA er voorstander van de FAC om 19.00 uur te laten beginnen met aansluitend de commissie BEM om 20.30 uur.

De heer IJssennagger meent dat het voorstel van mevrouw Krijgsman er in feite voor pleit om de FAC en BEM tot één commissie te integreren. Het onderscheid tussen de FAC en de BEM blijft toch wat moeilijk te duiden. De PVV vraagt zich af of men met de FAC wel op het goede spoor zit.

Mevrouw De Haan deelt mede dat de ChristenUnie van oordeel is dat een FAC wel op zijn plaats is. Getwijfeld wordt aan een koppeling van deze commissie aan BEM. Enerzijds is dat wel pragmatisch qua bemensing, maar anderzijds kan dat het gesprek beperken. Ook zij vindt de afstemming met BEM soms lastig. PS moeten de tijd nemen om na te gaan of de toewijzing van stukken op de goede manier gebeurt. Volgende week staat het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over garanties, leningen, revolverende fondsen op de agenda van BEM. Dat hoort wel thuis in BEM maar de procedurele kant hoort wellicht meer in de FAC thuis. Tot nog toe lukt een en ander dankzij de voorzitter en de griffie wel goed. Het voorstel bevat voorts een concrete begrenzing in de frequentie van vergaderingen. Dat zou zij vooralsnog los willen laten. In het

komend jaar krijgt de provincie een nieuwe accountant en afgewacht moet worden welke voorstellen de accountant aan de FAC doet toekomen.

De heer Van Ojen licht toe dat de FAC ook voor de SGP waardevol is. Hij is er op voor de FAC zelfstandig te laten blijven functioneren. Ook hij viel over het voorstel om de frequentie van vergaderingen naar vier keer per jaar terug te brengen. Dat is alleen mogelijk wanneer alles in de organisatie op rolletjes loopt. Daar is nu nog geen sprake van. Ook hij wijst op de nieuwe accountant die er wellicht een andere werkwijze op nahoudt dan de huidige accountant. Dat vraagt om een structurelere bespreking dan vier keer per jaar.

De heer Groothuizen deelt mede dat ook D66 blij is met het feit dat de FAC in het leven geroepen is. De overlap die soms geconstateerd wordt met de commissie BEM, maar ook met andere commissies, vindt hij geen probleem. Audits hebben immers altijd betrekking op onderwerpen die naar de aard der zaak in vakcommissies thuishoren.
De ervaring is dat, naarmate een discussie politieker van aard wordt, deze ook formeler wordt. Zoals het nu gaat, kan hij zich daarin vinden. Het feit dat vooral de kleinere fracties niet altijd aanwezig kunnen zijn, pleit ervoor niet al te vaak te vergaderen. Hij wil de frequentie niet vooraf vaststellen, de noodzaak tot vergaderingen moet uit de praktijk blijken. Doorgaans is het wel goed een beperkt aantal data, met reservedata vast te stellen.
Het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer wordt hier niet besproken. Dat zou wat hem betreft toch juist wel in de FAC aan de orde gesteld kunnen worden. Immers, wat de Rekenkamer doet, benadert een audit. Ook lijkt het hem goed dat het programma van de Rekenkamer in de FAC wordt besproken.

De heer Wijntjes licht toe dat het CDA van oordeel is dat de FAC goed functioneert, in de huidige vorm moet blijven bestaan en gescheiden moet opereren van de commissie BEM. Grensproblemen worden z.i. wel gaandeweg opgelost.
Geredeneerd vanuit PS is de FAC, in het kader van de controle van PS op GS en op de organisatie, van heel groot belang. Hij durft de stelling aan dat die controle in het recente verleden onder de maat is geweest, zeker wanneer dat met andere provincies wordt vergeleken. Juist in deze moeilijke tijd moeten PS de vinger aan de pols houden. Er moet voldoende scherpte worden ontwikkeld zodat iedereen in dit huis weet dat kwaliteitsverbeteringen op een aantal punten noodzakelijk zijn. Deze commissie dient dat te bewaken. Belangrijk is het dat de FAC zich niet al te politiek gaat manifesteren.
Hij vindt de voorgestelde verbeterpunten goed gevonden, maar stelt voor de formulering onder punt 1 “in principe vier keer per jaar vergaderen” te wijzigen in “in beginsel vier keer per jaar vergaderen”.
Wat betreft punt 5 stelt hij voor bij een nieuwe statenperiode aan te geven op welk programma het verplichte periodieke onderzoek van GS betrekking heeft gedurende de komende vier jaar.
Spreker is heel content met deze evaluatie maar hoopt wel dat zijn opmerkingen verwerkt kunnen worden.

De voorzitter rondt de behandeling van dit onderwerp af, met dank aan de griffier.
Hij sluit zich aan bij de opmerking van het CDA dat grensproblemen tussen BEM en FAC in de praktijk wel oplosbaar zijn. Hij herkent de opmerking dat de FAC gaandeweg steeds meer in zijn rol is gaan groeien.
Hij is bereid in te gaan op de suggestie van de heer De Brey om de beleidsaudit mobiliteit begin 2019 nog eens tegen het licht te houden. Hij is het ermee eens dat in de praktijk zal moeten blijken aan hoeveel FAC vergaderingen er behoefte zijn. Ook hij weet dat PWC een andere aanpak hanteert dan de huidige accountant en ook dat vraagt de nodige inzet van deze commissie. Hij heeft de werkwijze van de huidige accountant in het laatste jaar als nogal moeizaam ervaren.

Mevrouw De Haan deelt die conclusie niet, als het gaat om de relatie met de accountant. Partijen hebben elkaar tijdens het proces zeker scherp in de ogen gekeken, maar dat was ook zinvol.

De heer Van Essen sluit aan bij de opmerking van mevrouw De Haan.

De heer Groothuizen valt de voorzitter toch wel bij in zijn opmerking over het functioneren van de huidige accountant.

De heer Van Essen vraagt of de suggesties van commissieleden, die zojuist in de discussie naar voren kwamen, al dan niet worden overgenomen.
De voorzitter zegt toe dat de opmerkingen, aan de hand van het verslag van deze vergadering, zullen worden verwerkt.

2.3 Memo evaluatie P&C producten
Mevrouw De Haan memoreert dat er in de subcommissie regelmatig aandacht is gevraagd voor de inzichtelijkheid, transparantie en toegankelijkheid van de P&C producten. Zij is blij met dit overzichtelijke procesvoorstel voor de evaluatie van de P&C producten. Zij is benieuwd naar de resultaten. Zij vraagt welke planning er voor deze evaluatie wordt gehanteerd.

De heer Van Essen vindt dit eveneens een goed stuk. Wel vindt hij de formulering bij punt 11 onder uitgangspunt "Informatiewaarde" (over beleidsmatige 'going concern' wordt niet gerapporteerd) wel erg cryptisch. Nadere aanscherping van dit punt vindt hij wenselijk.

De heer Groothuizen signaleert dat de uitvoering van dit goede advies zich hoogstwaarschijnlijk in de volgende statenperiode moet gaan voltrekken. Ook hij vraagt wanneer een en ander zijn beslag moet gaan krijgen.

De griffier licht toe dat de planning o.a. samenhangt met de goedkeuring van de jaarrekening 2017. Het is aan PS of zij hiervoor nog de mouwen willen opstropen. Wat hem betreft gaat een groepje leden uit deze commissie al in januari aan de slag met de reeds door PS vastgestelde stukken. De keuze kan ook zijn om dit aan de nieuwe staten over te laten, echter, dan blijft deze evaluatie nog wel een half jaar liggen. Hij wijst erop dat deze staten vier jaar lang ervaring hebben met de bestudering van de P&C stukken en gedurende die periode de nodige verbetersuggesties hebben gedaan. Hij daagt de commissie uit om met hem daarover een dag in januari te gaan nadenken. Dan ziet men wel hoe ver het vordert. Hij wil dat graag faciliteren.

De voorzitter constateert dat de commissie zich kan vinden in het voorstel van de griffier.
Afgesproken wordt dat mevrouw De Haan en de heren Wijntjes, Van Ojen en De Droog de evaluatie van de P&C producten samen met de griffier ter hand gaan nemen.

3. Sluiting
Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.